

Årsberetning 2022

KOMMUNIKATIONS- INDUSTRIEN

GRAKOM

	Forord	5
1	Om GRAKOM Kommunikationsindustrien	6
2	GRAKOMs medlemmer.....	8
3	Branchefællesskaberne	10
4	Events og inspiration.....	14
5	Ansvar og indflydelse	19
6	Rådgivning og service	32
7	Organisationen.....	38

Forord

700 medlemsvirksomheder. Det rundede GRAKOM i 2022. Det var en milepæl, og det er et synligt bevis på GRAKOMs markante udvikling over de seneste år, hvor vi nu for alvor kan kalde os erhvervsorganisationen for kommunikationsindustrien. Vi samler nu virksomheder fra hele værdikæden inden for kommunikation. Lige fra den kreative idé på bureauet, til det grafiske design, tekst, journalistik og fotos, til udvikling af digitale kommunikationsløsninger og trykning og færdiggørelse af tryksager, magasiner, storformatprint, outdoorreklamer, POS-materiale, emballage, tekstiltryk, reklameartikler og hele vejen til distributionen. Alle virksomheder i kommunikationsindustrien uanset om det er produktionsvirksomheder, rådgivningsvirksomheder eller handelsvirksomheder er velkomne i GRAKOM.

Vores medlemmer har nytten af at være i fællesskab med virksomheder i hele værdikæden, men de har også glæden ved at være i nære branchefællesskaber med ligesindede i vores indtil videre seks branchefællesskaber; Creative Club, Grafisk Branche, Emballage-Forum, FESPA Denmark, Dansk Promotion og Dansk Fotografisk Forening.

Udviklingen af GRAKOM er markant, men den afspejler også den markante forandring af kommunikationsindustrien, der er i gang i disse år. 2022 har været et lidt specielt år for mange. Produktionsvirksomhederne har været voldsomt presset af forsyningskrise, der har ført til voldsomt stigende råvarepriser og deciderede mangler på råvarer. Det gælder fx på papirområdet. Andre virksomheder har oplevet store udsving i efterspørgslen både på tryksager og på digitale kommunikationsløsninger. Andre dele af markedet har fortsat den positive fremgang fx inden for emballage og labels. Markedssituationen har været usikker i kommunikationsindustrien ligesom den har været i resten af dansk erhvervsliv.

Samtidig er kommunikationsindustrien udfordret på nogle megatrends, der kommer til at præge virksomhederne i de kommende år: Digitaliseringen fortsætter, miljø- og klimakravene bliver mere markante, den globale konkurrencesituation er stadig en stor opgave for mange virksomheder, og kunderne efterspørger i stigende grad individualiserede kommunikationsløsninger. Det foranderlige marked skal GRAKOMs medlemmer agere i – og ikke bare overleve men blive stærkere i.

GRAKOM har vigtige roller at spille for medlemmerne. Vi skal sikre gode rammebetingelser for erhvervet, vi skal levere viden til virksomhederne, bringe dem sammen, så de selv kan skabe forretningsrelationer og vi skal levere service og rådgivning, der skaber værdi for medlemmerne i hverdagen.

Særligt inden for grøn omstilling har GRAKOM både nogle særlige muligheder og et særligt ansvar. Vi har gennem et kvart århundrede arbejdet målrettet for at styrke medlemmernes grønne omstilling og for at udvikle standarder og værktøjer til medlemmerne, der kan bringe vores medlemsvirksomheder helt i front på miljø- og klimaindsats. I 2022 har vi taget nye spændende og vigtige initiativer, der kan sikre, at vi når vores mål om, at vi i Danmark skal have verdens grønneste kommunikationsindustri.

Det kan du læse mere om i vores årsberetning. God læselyst.

Med venlig hilsen

Thomas Torp

Administrerende direktør

Om GRAKOM Kommunikationsindustrien

GRAKOM er erhvervsorganisation for omkring 700 virksomheder i kommunikationsindustrien. GRAKOM er sat i verden for at styrke udviklingsmulighederne og rammebetingelserne for hele kommunikationsindustrien. Vores medlemmer favner alt lige fra store industrivirksomheder til små kreative enkeltmandsvirksomheder.

GRAKOMs medlemmer er både grafiske virksomheder, trykkerier, emballageproducenter, skiltevirksomheder, bureauer, fotografer, medier, producenter, reklameartikelproducenter, distributører, underleverandører til kommunikationsindustrien og meget andet.

Det er fagligheden og den fælles interesse i kommunikationsmarkedet, der binder os sammen på tværs af brancher.

I GRAKOM har vi tre kerneopgaver:

1

Vi leverer service og rådgivning til medlemmerne inden for jura, personale, miljø, klima og meget andet.

2

Vi formidler ny viden og skaber relationer mellem virksomheder gennem medlemsevents, kurser, konferencer, webinarer og gennem vores egne medier.

3

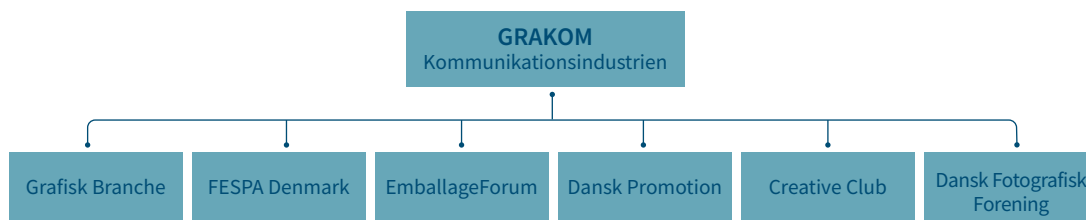
Vi varetager kommunikationsindustriens politiske og samfundsmæssige interesser.

Som medlem af GRAKOM kan man kvit og frit blive en del af ét eller flere af vores branchefællesskaber som fx Creative Club, EmballageForum eller Grafisk Branche, for hos os dyrker vi både den dybe faglighed og det brede fællesskab for hele kommunikationsindustrien.

GRAKOMs medlemmer

I GRAKOM er der seks branchefællesskaber. De henvender sig til forskellige brancher internt i kommunikationsindustrien. Medlemskab af et eller flere branchefællesskaber er inkluderet i GRAKOM-kontingentet. GRAKOM forventer at etablere eller tiltrække yderligere branchefællesskaber og brancheforeninger over de kommende år.

Ved udgangen af 2022 havde 680 virksomheder i kommunikationsindustrien et medlemskab i GRAKOM.

40 pct. af GRAKOMs medlemmer har tegnet overenskomst og er medlemmer af arbejdsgiverforeningen GRAKOM Arbejdsgivere.

Der blev på årets generalforsamling vedtaget en ny kontingentstruktur, som gør det lettere for medlemmer af GRAKOM at beregne deres kontingent. Det baseres på antal årsværk, som er oplysninger, der kan trækkes direkte fra cvr-registret,

og dermed slipper hovedparten af medlemmerne for at indberette lønsumstal fra 2023.

I 2022 fik GRAKOM samlet set 151 nye medlemmer 14 af disse var startup-virksomheder. 100 af de nye virksomheder er fotografvirksomheder, som blev en del af GRAKOM i forbindelse med fusionen mellem Dansk Fotografisk Forening (dff) og GRAKOM.

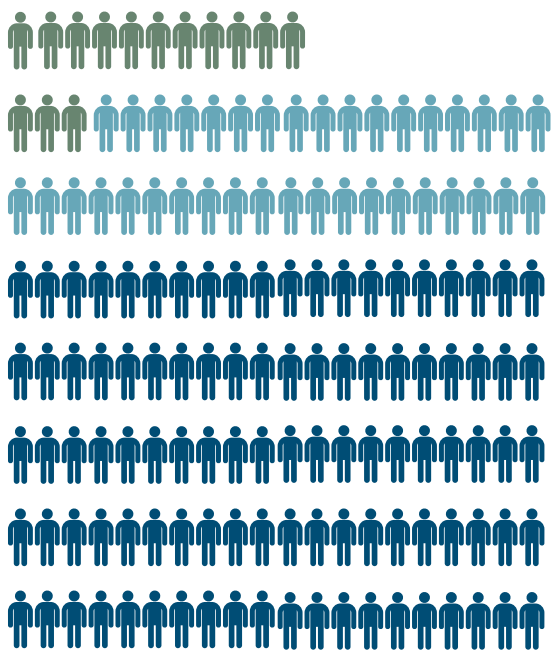
Geografisk fordeler de nye medlemmer sig nogenlunde ligeligt mellem øst og vest – 53 pct. kommer øst for Storebælt, mens 47 pct. kommer vest for Storebælt.

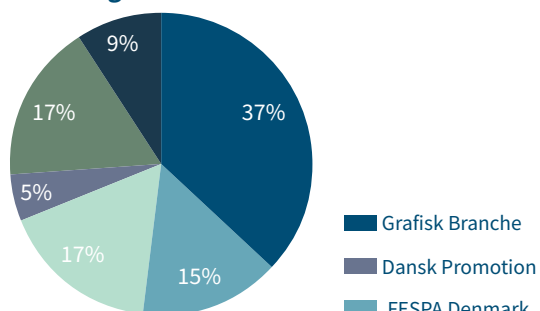
Foto: Bent Nygaard

dff InspirationCamp workshop hos Skovdal Nordic i Odense med fotograf Morten Rygaard

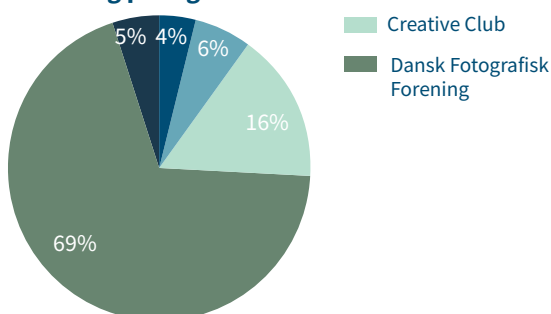
151 nye medlemmer

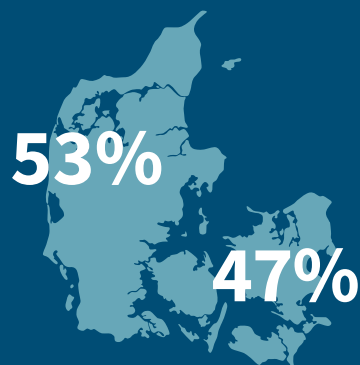
Fordeling af medlemmerne

Fordeling på segmenter

Medlemmer i øst og vest

Nye medlemmer

Branchefællesskaberne

Også i 2022 voksede antallet af bureau-medlemmer i Creative Club med hele 22 pct. Dertil kommer nye personlige medlemmer og den nye mulighed for medlemskab: Bureauledermedlem. Fundamentet i Creative Club er net-

værk og viden, der kan styrke bureauforretningen. Det kræver en aktivitetskalender, der appellerer bredt til medlemmerne, og det resulterede i, at der blev afholdt 43 events med i alt 737 deltagere.

Arrangementerne er henvendt til både bureauledere og de ansatte. For bureaulederne er årets bureaulederseminar højdepunktet, hvor temaet i 2022 var rekruttering, talentudvikling og fastholdelse. En udfordring der specielt i første halvdel af året optog bureaulederne i meget høj grad. Som vanligt indledtes seminaret med en præsentation af, hvordan det er gået i bureaubranchen i det forgangne år i forbindelse med, at årets BureauTrends rapport offentliggøres.

I bestyrelsen var bæredygtighed og ESG på dagsordenen på alle møder, og for at sætte scenen for dette emne i bureaubranchen lancerede Creative Club et nyt event – en bureaubæredygtighedskonference. En konference der kom hele vejen rundt om emnet set fra både bureau- og kundeside. Konferencen viste, at bæredygtighed og dokumentation for miljøudsagn samt eget arbejde med bæredygtighed internt i bureauerne har meget stor interesse. Også i 2023 afholdes en bæredygtighedskonference. Det sker den 8. juni i København.

Derfor er det også i naturlig forlængelse af dette, at GRAKOM har igangsat et arbejde med at udvikle et ESG-kodeks til bureaubranchen, som følges op af et Creative Club ESG-academy, der lanceres i 2023. Det skal klæde bureauerne på til at agere i et marked, hvor rådgiveransvaret for miljøkampagner kan falde tilbage på bureauerne, hvis ikke der er styr på regler og dokumentation.

Bureaubiz og Creative Club er blevet knyttet tættere sammen, og de to hjemmesider har fået en struktur, der mere synligt viser sammenhængen mellem dem. Creative Clubs nyhedsbrev er nu slået sammen med Bureaubiz' nyhedsbrev. I året der gik lanceredes også en ny undersøgelse, som skal afdække konjunkturerne i branchen og se på, hvad der er bureaudirektørernes største udfordringer. Undersøgelsen sendes til 500 bureauledere to gange om året.

Der har være en tilgang af digitale bureauer til Creative Club, og derfor besluttedes det, at bestyrelsens sammensætning skal afspejle dette, så den blev udvidet med to repræsentanter fra digitalbureau-siden.

Kendskabsgraden til EmballageForum blandt de virksomheder, der arbejder med emballage, hvad enten det er design, produktion eller forhandling, er stigende, og tilgangen af medlemmer afspejler også dette. Der blev afholdt otte events med 158 deltagere i 2022 og med Emballagedagen som flagskibet med 64 deltagere og med høj tilfredsgrad i den efterfølgende evaluering.

På Emballagedagen blev der sat fokus på emballagedesign og fremtidens emballage set i lyset af de mange krav fra både kunder og myndigheder til mere bæredygtige løsninger. En konference der viste, at kunderne efterspørger en mere proaktiv rolle fra emballageproducenterne, for at de kan tilbyde emballage, der i højere grad lever op til miljø- og forbrugerkrav.

I EmballageForum mødes man med andre fagfæller for at gå i dybden med tekniske emner, og emner som berører ens forretning, og i 2022 satte vi klima og miljø på programmet. I EmballageForum får man det faglige fællesskab, og der er god mulighed for at møde både kolleger og kunder. Synergien mellem Creative Club og EmballageForum er kommet til udtryk ved flere arrange-

Creative Clubs bureaubæredygtighedskonference viste, at bæredygtighed og dokumentation for miljøudsagn internt i bureauerne har meget stor interesse

menter, hvor design og udvikling af emballage samt fødevarer- og miljøanprisninger var temaer.

Det er planen, at EmballageForum i 2023 skal have en mere formel struktur med egen bestyrelse, som kan bistå med at vurdere, hvordan GRAKOM bedst muligt varetager branchens politiske interesser og tilbyder de mest relevante events for medlemmerne. EmballageForum skal have en bestyrelse, der repræsenterer en bred vifte af emballagevirksomheder, der er repræsentative for de mange forskellige emballagetyper.

dansk promotion

Branchefællesskabet for virksomheder, der producerer og sælger reklameartikler, hed indtil starten af 2023 Danish Promotion Association (DPA). Bestyrelsen for foreningen indkaldte til ekstraordinær generalforsamling den 4. januar 2023, da der var en række benspænd for at få nye medlemmer i de hidtidige vedtægter. Derfor ønskede man en ændring af disse, som gør foreningen mere moderne og tilpasset de aktuelle markedsbetingelser. Ændringerne blev enstemmigt vedtaget på generalforsamlingen.

I samme forbindelse blev det besluttet at skifte navn til Dansk Promotion, fjerne kravet om en obligatorisk miljøaftale for distributører og åbne op for et personligt medlemskab til 1.500 kr. om året. Det nye

navn og medlemstype lanceres for alvor på årets reklameartikelmesse MyVendo 2023 i Odense.

Foreningen var som vanligt også repræsenteret på årets messe, hvor der skabtes synlighed ved at indsamle data om virksomhedernes forventninger til det kommende år. Udover tilstedeværelsen på MyVendo blev der afholdt generalforsamling og et efterårsmøde med regnskabsanalyse af branchens aktører.

Efter en række coronanedlukninger og udskydelser lykkedes det FESPA Denmark at gennemføre DM i wrapping eller World Wrap Master Denmark. Det var første gang, vi stod for arrangementet, og det blev holdt uden for et gængs messeregion hos Audi i Fredericia.

For at give deltagerne mere fair konkurrencebetingelser ved at kunne arbejde med deres favoritfolie, var der frit folievalg fra fire sponsorer.

Konkurrencen blev gennemført som en FESPA-konkurrence og under det regelsæt, der gælder i den forbindelse, og vinderen fik direkte adgang til finalen til VM i Berlin. Der deltog 12 i konkurrencen, og for første gang nogensinde blev det en kvindelig vinder af en national konkurrence. Også til VM klarede vinderen, Maria Terp Holt sig flot og blev nr. 3.

Årets FESPA-messe i Berlin havde næsten nået verdens størrelse, men manglede dog udstillere fra Asien. FESPA Denmarks medlemstur tiltrak 29 deltagere, og det var tydeligt, at sulten efter at se nyheder fra branchen var stor, og receptionen på FESPAs stand tiltrak da også 57 danskere.

FESPA Denmark var også repræsenteret på årets Sign, Print & Pack-messe i Odense, hvor GRAKOM havde en stand.

De miljømæssige problemstillinger ved skilte- og tekstiltryk har været et tema gennem flere år. Med de mange projektmidler der har været til rådighed for små og mellemstore virksomheder, har en række FESPA Denmark medlemmer søgt om støtte til at udvikle CO2-beregningsmodeller på netop deres materialer. GRAKOM har bistået ved en lang række projekter, der giver mulighed for at udvide ClimateCalc med data fra sign & tekstil-området.

Det betyder, at FESPA Denmarks medlemmer nu kan udarbejde konkrete klimaberegninger og substratvurderinger på en række storformat- og tekstilløsninger til dokumentation for deres kunder og ikke mindst til at sikre, at der sker en bortskaffelse af produkterne på en miljømæssig hensigtsmæssig måde.

Dansk Fotografisk Forening

Dansk Fotografisk Forening er en interesse-, netværks- & paraplyorganisation for professionelle fotografer i Danmark. Med en dåbsattest dateret i 1879 er foreningen en af verdens ældste foreninger for professionelle fotografer – sandsynligvis den ældste.

Foreningens formål er at fremme og udvikle det fotografiske håndværk. Det gøres bl.a. gennem events, kurser og seminarer og mange andre relevante møde- og netværksaktiviteter.

I sommeren 22 blev dff / Dansk Fotografisk Forening en del af GRAKOM. Dff kunne se fordelene ved at blive fuldt integreret i en erhvervsorganisation, som henvender sig til alle aktører i kommunikationsværdikæden. Derfor besluttedes det på dff's generalforsamling den 4. april at fusionere med GRAKOM.

Det var ønsket om at blive en del af en stor professionel erhvervsorganisation, der bedre kan varetage fotografernes interesser i det politiske system. Desuden giver det mulighed for at udnytte synergieffekter mellem de øvrige branchefællesskaber, afholde arrangementer der gør deltagerne klogere på fotograferbranchen og ikke mindst kunne tilbyde rådgivning inden for den jura, der udfordrer fotograferne.

Dff-medlemmerne bibeholder deres branchemedlemskab af dff, der er kommet en mere enkel kontingentstruktur for både virksomheder og personlige medlemmer, og for de fotografer der ønsker yderligere rådgivning, kan et full servicemedlemskab af GRAKOM tilkøbes.

Efter fusionen er der afholdt tre medlemsmøder, som også gav adgang for fotointeresserede medlemmer specielt inden for Creative Club-segmentet. Senest var en gruppe af fotografer på en fototur til USA.

Medlemmer af dff er også medlem af Federation of European Professional Photographers, så dff-medlemskabet giver derfor adgang til FEP's kvalifikationssystem og til deltagelse i internationale billedkonkurrencer.

Grafisk Branche

En ikke uvæsentlig del af GRAKOMs medlemmer er grafiske virksomheder med produktionsudstyr, som fx trykkerier, labelproducenter og andre, der er involveret i produktionen af tryksager eller som er underleverandører til grafiske virksomheder.

For at synliggøre denne medlemskategori og adressere deres marked etablerede GRAKOM et nyt branchefællesskab – Grafisk Branche.

Grafisk Branche har omkring 300 medlemsvirksomheder, og i regi af Grafisk Branche afholdes flere målrettede arrangementer herunder en række arrangementer som afløsning for de tidligere kredsarrangementer. Det er også planen, at Grafisk Branche får sin egen fagdag i 2023.

Digital kommunikation og platforme

Digital kommunikation er af central betydning for næsten alle virksomheder i GRAKOMs medlemskreds, og fagområdet vil vokse og kræve yderligere specialviden i fremtiden. Der har været tilgang af medlemmer, som har hele deres forretning koncentreret om digitale kommunikationsløsninger, og på bureausiden befinder digitalbureauerne sig i grænsfeltet mellem bureau og it-virksomhed.

For at imødekomme medlemmernes nuværende og ikke mindst fremtidige behov på det digitale område,

igangsattes et pilotprojekt for at undersøge, hvilke behov der er for både rådgivning, viden, netværk og politisk interessevaretagelse på det digitale område. Der blev nedsat et advisory board med en række medlemmer, der har deres hovedområde inden for det digitale. De har bistået med at give input til GRAKOMs sekretariat om organisationens udvikling inden for digital kommunikation og digitale platforme. I løbet af 2023 afgøres, hvilke tiltag GRAKOM skal iværksætte på området.

Foto: Michael Brochmann

Vinderen af World Wrap Master Denmark blev Maria Terp Holt. Hun var også den første kvindelige vinder. Også til VM klarede Maria Terp Holt sig flot og blev nr. 3.

Events og inspiration

GRAKOM og branchefællesskaberne afholdt i alt hele 97 medlemsevents i 2022 med i alt 1.850 deltagere. Eventsene blev afholdt som en blanding af webinarer, onlinekurser, messerejser, konkurrencer, fysiske møder og konferencer. 60 pct. af aktiviteterne blev afholdt online, mens resten var fysiske.

Webinarerne er kommet for at blive, og specielt webinarer med juridiske emner udvikles hele tiden med nye emner, som efterspørges af medlemmerne. Fordelen er, at man ved at bruge en times tid på sit kontor, sparer transporttid, og hvis tidspunktet ikke lige passer, kan man se webinarer på et andet tidspunkt. Alle afholdte webinarer kan ses eller genses gratis for GRAKOMs medlemmer.

Alle events bliver evalueret via NPS, og det giver gode tilbagemeldinger, og i 2022 lå den gennemsnitlige NPS-score for alle GRAKOMs events på et meget tilfredsstillende niveau. De mange konstruktive tilbagemeldinger, vi får fra deltagerne gør, at vi løbende tilpasser indholdet til kommende arrangementer.

Årets GRAKOM Dag blev atter en topscorer, hvor vi måtte melde udsolgt med 250 deltagere. Der kom to helt nye og større events til i 2022, World Wrap

Masters Denmark, DM i bilindpakning, som FESPA Denmark stod bag og en Creative Club konference om bæredygtighed.

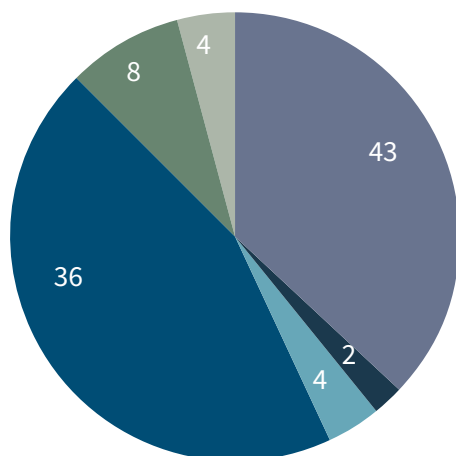
Afløser for kredsmøder

På GRAKOMs generalforsamling i april blev det besluttet at nedlægge GRAKOMs syv kredse. Kredse kan herefter, hvis de ønsker det, fortsætte som frivillige regionale netværksgrupper uafhængigt af GRAKOM. I stedet for at de lokale bestyrelser selv skulle stå for at organisere medlemsrettede aktiviteter, overgår det til GRAKOMs sekretariat med støtte af et nyt eventudvalg.

Eventudvalget er bredt sammensat af repræsentanter fra hele medlemskredsen og skal udover at afstikke rammerne for, hvordan fremtidige events skal afholdes, også stå for planlægning af kommunikationsindustriens samlede årssdag GRAKOM Dagen. Det første udvalget besluttede var at ændre navnet på GRAKOM Dagen til KOMM Dagen, da vi med dette navn gerne vil signalere, at konferencen ikke kun er for GRAKOMs medlemmer, men er for alle, der er i kommunikationsindustrien.

Derudover bliver eventudvalgets rolle at planlægge de fremtidige medlemsevents, der går på tværs af branchefællesskaberne.

Fordeling af events (antal)

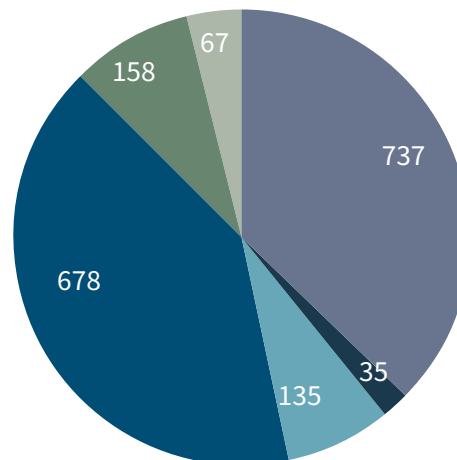
GRAKOM

Dansk Promotion

FESPA DK

Creative Club

Antal deltagere

EmballageForum

dff

GRAKOM Dagen havde work balance, grøn omstilling og digitale trends på programmet, med blandt andet besøg af forfatter Birgitte Dam Jensen der talte om, hvordan vi ruster os mod stres, og Nikolaj Stokholm afsluttede dagen med et grin.

Top 5 events i 2022

Bureauer og bæredygtighed	Emballagedagen	GRAKOM Dagen
Reception på FESPA	Projektledelse – det kreative vs. det digitale	

Analyser og statistik i 2022

GRAKOM udgiver løbende analyser om GRAKOMs medlemmer, deres markeder og sætter fokus på aktuelle tendenser.

Ved begyndelsen af 2022 var Danmark præget af hjemmearbejde og restriktioner på grund af coronaepidemien. Der gik ikke længe, før samfundet blev genåbnet og trådte ud af epidemiens skygge. Siden er der udbrudt krig i Ukraine og mange af coronaens eftervirkninger har efterfølgende hængt ved i form af stigende råvarepriser. Derfor har GRAKOMs analyser taget udgangspunkt i medlemmernes aktuelle udfordringer med emner som:

- Elprisernes udvikling
- Udviklingen i papirpriser
- Mangel på arbejdskraft
- Tendenser på markedet for reklame- og gaveartikler
- Bureaudirektørernes forventninger til bureaumarkedet

Miljø, klima og grøn omstilling er et andet emne, som også er meget oppe i tiden. Her har GRAKOM blandt andet set på:

- Hvor meget begrebet greenwashing fylder i medierne
- Hvad bureauerne gør for at undgå greenwashing

GRAKOMS brancheanalyse

GRAKOM udgiver årligt rapporten ”GRAKOMs brancheanalyse”, som er gratis for GRAKOMs medlemmer. Rapporten sætter fokus på den økonomiske udvikling i:

- Trykkerier
- Sign- og tekstilvirksomheder
- Emballage- og labelvirksomheder
- Distributører af reklame- og gaveartikler
- Rapporten udkommer hvert efterår og er gratis for alle GRAKOMs medlemmer.

BureauTrends

GRAKOM udgiver rapporten BureauTrends. Rapporten indeholder:

- CMO trendanalysen: Over 120 besvarelser fra CMO’er, som viser, hvordan annoncørerne disponerer deres marketingbudgetter.
- Nøgletalsanalysen: Nøgletal for mere end 300 bureauer.

Bureau-medlemmer i Creative Club har mulighed for at modtage et gratis eksemplar af BureauTrends på inspirationsmøderne, der afholdes i forbindelse med den årlige udgivelse af rapporten.

Evolution of the European graphic industry

Hvert år udgiver Intergraf publikationen ”Evolution of the European graphic industry”, der indeholder langt over 150 sider med nøgletal for den grafiske

branche i hele Europa samt en europæisk prognose for udviklingen i omsætningen af tryksager og emballagetryk.

Rapporten er gratis for GRAKOMs medlemmer.

GRAKOMs ugelønsstatistik for grafiske arbejdere

Ugelønsstatistikken viser ugelønnen og lønudviklingen for medarbejdere under den grafiske overenskomst samt digitalprint - og serigrafoverenskomsten.

Statistikken udkommer hvert kvartal og er gratis for GRAKOMs medlemmer.

Netstat

Medlemsvirksomheder i GRAKOM Arbejdsgivere har mulighed for at benytte sig af Dansk Arbejdsgiverforenings onlinestatistik Netstat, der bygger på data for DA-fællesskabet. I Netstat er det muligt at se detaljerede oplysninger om:

- Lønninger
- Fraværstatistik
- Arbejdsulykker

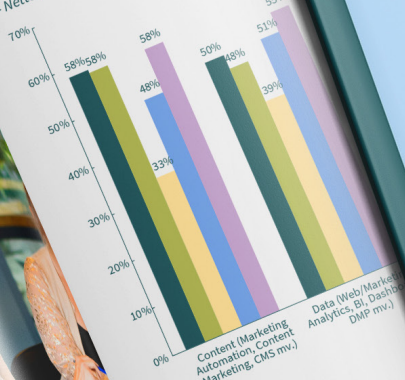
Derudover giver Netstat mulighed for, at medlemmer af GRAKOM Arbejdsgivere kan benchmarke deres egne tal for lønniveau, fravær og arbejdsulykker med markedet.

MarTech

Nettoscoren for MarTech ligger fortsat stabilt højt. Hvordan vil virksomhedens marketingforbrug udvikle sig på følgende overordnede marketingposter for hele 2022 i forhold til 2021? - MarTech omkostninger

MarTech nettoscores er højest indenfor content marketing. Hvordan vil virksomhedens MarTech omkostninger udvikle sig på følgende overordnede marketingposter for hele 2022 i forhold til 2021? - Nettscore (stige-falde) Base: Har MarTech omkostninger stegt med 10 pct. i 2021

Nøgletalsanalysen, CMO trendanalysen, Årets mest prisvindende bureauer og Året der gik 2022

Historisk godt år i bureaubranchen

Aldrig før har man set en så stor vækst som i 2021. Samtidig er alle nøgletal forbedret. Produktiviteten er steget med 9 pct., lønandelen er faldet med 2,5 procentpoint, og overskuddet er steget med over 50 pct.

Side 5

10 års udvikling i bureaubranchens bruttoavance:

Ny luft til reklamebureauerne

CMO trendanalysen
Reklamebureauerne indtager igen positionen som dem, der er bedst til at hjælpe med virksomhedernes største marketingudfordringer.

Side 49

&Co. er stukket af igen

Årets mest vindende

Toppen blev tæt, da &Co. holdt av...
Men så begyndte bureauet igen a...
præsterede til gengæld en hidti...

Side 67

BureauTrends

Ansvar og indflydelse

Ansvar for klimaet, miljøet og skoven ClimateCalc

Verdensmål: Ansvarligt forbrug og produktion, Klimaindsats

Prinsipper understøttet: Miljø

GRAKOM understøtter medlemmerne i at implementere ClimateCalc. ClimateCalc er et beregningsværktøj, som giver mulighed for at udarbejde klimaregnskaber for virksomhedens samlede aktiviteter og for det enkelte produkt. Både små og store virksomheder kan anvende det.

Beregningerne medtager alle væsentlige forhold gennem hele livscyklus - fra tilblivelsen af råvarer til kunden modtager det endelige produkt. Med overblikket ClimateCalc kan grafiske virksomheder identificere energiforbrug og klimaaftrykket på et niveau, der gør dem i stand til at styrke energieffektiviseringer i egen produktion og bruge de materialer og råvarer, der medvirker til at tilvejebringe det laveste klimaaftryk for det færdige produkt.

ClimateCalc følger stringent den internationale branchestandard for grafiske produkter, som medtager alle relevante og væsentlige energiforhold inden for alle 3 scopes i henhold til den globale anerkendte generiske klimastandard "The Green House Gas Protocol".

ClimateCalc er opbygget, så der kan regnes på klimaaftrykket for alle typer af fysiske grafiske produktions- og procesforløb. Typisk adskilles produktionsforløbet energimæssigt set af de materialer, der trykkes eller printes på. Grundet GRAKOMs viden om en lang række substrater - herunder inden for plast og tekstil - er flere virksomheder inden for labels-, sign- og tekstilområdet begyndt at anvende ClimateCalc i løbet af 2022. Tidligere var ClimateCalc mest udbredt inden for trykkerier, der anvender træbaserede substrater.

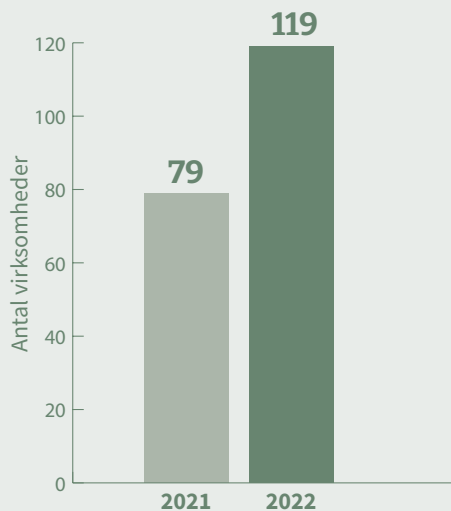
I 2023 lanceres ClimateCalc 2.0 med en øget brugervenlighed, så endnu flere virksomheder

fremadrettet bruger ClimateCalc til at beregne klimaaftrykket på deres produkter. I 2023 vil GRAKOM arbejde på at udbrede kendskabet og brugen af ClimateCalc yderligere.

ClimateCalc er i dag den eneste internationale klimaberegner, der specifikt er tilegnet grafisk produktion og produkter. Interessen for at anvende ClimateCalc har været støt stigende gennem de senere år, og der forventes en markant vækst fremadrettet. I 2022 blev ClimateCalc anvendt af virksomheder i 17 lande.

Antal virksomheder i Europa tilsluttet ClimateCalc:

Opbakning til Svanen

Verdensmål: Ansvarligt forbrug og produktion, Klimaindsats, Livet på land.

Principper understøttet: Miljø

De officielle miljømærker som den nordiske Svane er grundlæggende den bedste garanti for, at både processerne og produktet lever op til de mest produkt-relevante miljøstandarder. Kravene er vægtede med udgangspunkt i produkternes livscyklus. Miljømærket er kontrolleret af officielle instanser. Forbrugerombudsmanden ser kun Svanen og det europæiske miljømærke Blomsten som officielle miljømærker med garanti for lav miljøbelastning.

GRAKOM har gennem hele Svanemærkets historie deltaget aktivt i både den løbende revision af kravene i Svanemærket samt den efterfølgende implementering i de grafiske virksomheder. Kombinationen af GRAKOMs deltagelse i udviklingsprojekterne samt de mange konkrete rådgivningsopgaver i trykkerierne har gjort, at GRAKOM har bidraget med en helt unik ekspertviden. Herunder med forslag til stramninger, hvor det har været mest relevant miljø- og klimamæssigt set. Efterfølgende har GRAKOMs rådgivere hjulpet medlemmerne med at implementere de nye strammere krav.

Svanemærkets kriterier er blevet revideret, og de nye kriterier skal være implementeret hos licenshaverne senest den 28. februar 2023. De nye krav er strammet

væsentligt og vil for langt de fleste nuværende licenshaver betyde, at deres miljøpræstation skal forbedres.

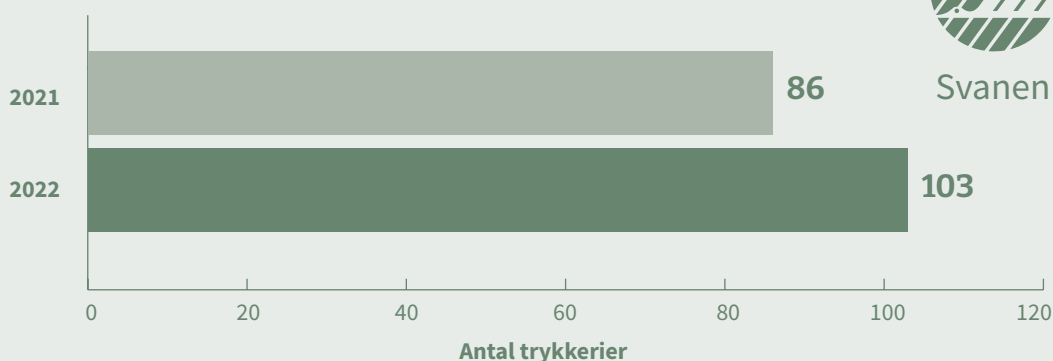
Konkret er kravene til mindre papirspild skærpet, da papir udgør det største energiforbrug i en tryksags livscyklus. Kravene til reduceret energiforbrug både i trykkeri og gennem øget sortering af spild generelt er også skærpet. Derudover er kravene skærpet til sporbarheden af papir, så det oprinder fra mere bæredygtigt forvaltet skovbrug.

De nye krav kommer til at mindske tryksagers miljøaftryk væsentligt, eftersom energi og biodiversitet – knyttet til anvendelse og udnyttelse af landarealer som skov – er de væsentligste områder i tryksagers livscyklus. De skærpede krav understreger, at svanemærkede tryksager er kunders bedste valg.

GRAKOM vil fremadrettet arbejde for, at Svanen fortsat ligger helt i front som det bedste miljømærke og som kunders mest relevante bæredygtige valg.

Det estimeres, at mere end 80 pct. af volumen af danskproducerede tryksager kommer fra et trykkeri med licens til Svanen.

Trykkerier med licens til Svanen i Europa:

Opbakning til FSC® og PEFC™

Verdensmål: Afskaf fattigdom, Anstændige jobs og økonomisk vækst, Ansvarligt forbrug og produktion, Klimaindsats, Livet på land

Principper understøttet: Alle FN Global Compacts ti principper

Papir er blandt de vigtigste råvarer for den grafiske branche og andre brancher i kommunikationsindustrien. Derfor er det vigtigt at sikre, at papiret kommer fra skove med ansvarligt skovbrug, hvor der ikke fældes mere træ, end skoven kan reproducere, hvor skovejeren beskytter biodiversiteten, truede arter og andre naturværdier, og hvor skovarbejderne har fair og ordentlige arbejdsforhold.

GRAKOM har længe implementeret sporbarhedssystemer i grafiske virksomheder, hvilket tydeligt kan aflæses af de mange FSC- og PEFC-licenser, der findes i dag hos de danske producenter og leverandører af træbaserede kommunikationsprodukter.

GRAKOM har en egen licens for at drive en FSC-gruppecertificering for grafiske virksomheder med 15 ansatte eller derunder. Gennem GRAKOMs kendskab til grafiske virksomheders produktionsprocesser har GRAKOM udviklet skræddersyede procedurer, der har kunnet implementeres i de mindre virksomheder trods deres ofte begrænsede administrative og økonomiske ressourcer. Det har gjort det lettere for mindre grafiske virksomheder at bidrage til udbredelsen af ansvarligt skovbrug.

FSC®

(Forest Stewardship Council®) har til formål at fremme en miljømæssig, social og økonomisk forsvarlig drift af skovbrugene. God skovdrift sikrer, at træfældningen opretholder skovens biologiske mangfoldighed, produktivitet og økologiske processer.

For at opnå FSC-certificering kræver det, at papiret kan spores tilbage gennem hele forsyningskæden, så det kan garanteres, at det lever op til kravene.

FSC® C109833

20

virksomheder (med over 15 medarbejdere)
er i GRAKOM FSC-serviceordning

GRAKOM har en gruppecertificering for grafiske virksomheder med 15 ansatte eller derunder, så også små grafiske virksomheder kan bidrage til udbredelsen af forsvarligt skovbrug. De deltagende medlemmer opnår mange fordele. Nogle af disse er store

besparelser i forhold til individuel certificering, brug af færre interne ressourcer, da GRAKOM varetager størstedelen og et sporbarhedssystem, der altid er opdateret.

FSC-gruppeordningen kan - ifølge FSC-standardens - kun tilbydes til virksomheder med 15 ansatte eller derunder. GRAKOM har derfor etableret en særlig for- delagtig FSC-service, hvor større medlemsvirksom- heder får de samme fordele som i gruppeordningen.

GRAKOM har en gruppeordning inden for skov-certi- ficeringsmærket PEFC. Denne gruppeordning er en mulighed for virksomheder med 50 medarbejdere eller derunder, hvilket åbner op for en bredere gruppe af virksomheder end for FSC-gruppen. Også her opnås store besparelser. Samtidig åbner en dob- beltcertificering op for et større marked for GRAKOMs medlemsvirksomheder.

PEFC™

(Programme for the Endorsement of Forest Certification) er verdens største certificerings- system for skove, som forsøger at ændre den måde, hvorpå skove drives lokalt og på ver- densplan, så alle kan nyde de miljømæssige, sociale og økonomiske fordele ved skovene.

Det sikrer, at papir med mærket bidrager til velforvaltet skovbrug. For at opnå PEFC-certi- fering kræver det, at papiret kan spores tilbage gennem hele forsyningskæden, så det kan garanteres, at det lever op til kravene.

PEFC/09-32-004

PEFC™

Virksomheder i

PEFC-gruppeordningen

2021

2022

PEFC/09-32-004

Støtte til grøn omstilling

Verdensmål: Ansvarligt forbrug og produktion, Klimaindsats, Livet på land

Principper understøttet: Miljø

Den "gode vilje" er vigtig, men sjældent nok når det kommer til reel og målbar grøn omstilling. For det første er det afgørende for både reelle miljø- og klimaforbedringer, at en virksomhed arbejder med de væsentligste områder og gør det systematisk og målbart. For det andet er det afgørende, at en virksomhed kan dokumentere de grønne fremskridt for, at de kan anvendes i markedet. Det er ofte videns- tungt, kræver ressourcer og de rigtige branchetilpas- sede værktøjer at lave en reel grøn omstilling af en virksomheds produktion og dermed sikre, at man sender grønne og ansvarlige produkter på marke- det. Særligt de små og mellemstore virksomheder risikerer at blive sat af i konkurrencen, fordi de ikke har kompetencerne til grøn omstilling.

GRAKOMs ESG-afdeling hjælper små og mellem- store virksomheder med grøn omstilling. I 2022 har

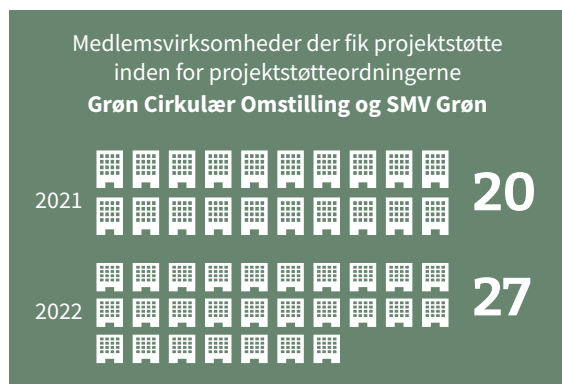
afdelingen gennemført en lang række projektforsøg for medlemmer, hvor medlemmerne har opnået støtte gennem forskellige offentlige tilskudsordnin- ger som Grøn Cirkulær Omstilling og SMV-Grøn. Det primære fokus har i næsten alle disse projektforsøg været ønsket om at udvikle en mere bæredygtig forretningsplan gennem forandringstiltag i både pro- duktionsflow og i virksomhedens salgs- og marke- tingkompetencer. Som altid når GRAKOM er rådgiver i sådanne projektforsøg, handler det om mere end udviklingen af teoretiske forretningsplaner. I alle projektforsøg er der også gennemført forskellige handlingsforsøg, der efterfølgende kan anvendes både internt og i markedet.

I 2022 har det primært været medlemmer inden for produktområderne sign, tekstil og label, der har efterspurgt GRAKOMs rådgivning. GRAKOMs ESG-af-

deling har hjulpet medlemsvirksomhederne fra start til slut, hvor GRAKOMs ESG-rådgivere har bidraget med at identificere og formulere det optimale projekt, udarbejde ansøgningen og været rådgiver i selve projektforløbet.

De små og mellemstore virksomheder ønsker at være med på den grønne dagsorden, men de har

brug for en hjælpende hånd til en konkret plan lavet af specialister, der kender deres dagligdag og vilkår. Her gør nationale og regionale erhvervsstøtteordninger en stor forskel ved at være med til at nedbryde barriererne for den grønne omstilling. Derfor arbejder GRAKOM for, at man ikke bare fastholder, men forøger støtten til grøn omstilling i små og mellemstore virksomheder.

Alle GRAKOMs medlemmer har mulighed for at søge støtte til udvikling af deres virksomhed inden for grøn omstilling

Ulovlig skovhugst

Verdensmål: Ansvarligt forbrug og produktion, Klimaindsats, Livet på land
Principper understøttet: Miljø

Ulovlig skovhugst er et omfattende internationalt problem og udgør en alvorlig trussel mod verdens skove. Det bidrager til afskovningen, skovforringelse og truer den biologiske mangfoldighed. Samtidig underminerer ulovlig skovhugst mere bæredygtig skovforvaltning- og udvikling.

Tryksager produceret uden for EU har hidtil været undtaget den såkaldte Tømmerforordning. Tømmerforordningen stiller krav til, at træ brugt i træbase-rede produkter kan spores gennem en due diligence proces, og umuliggør dermed, at træet kommer fra ulovlig skovhugst. Undtagelsen har betydet, at vi har risikeret at få kinesisk producerede tryksager til Europa, trykt på papir fra ulovlig skovhugst. Samtidig har ikke europæiske trykkerier undgået alle de relaterede omkostninger, hvilket har givet dem en konkurrencefordel.

GRAKOM og Intergraf har gennem flere år arbejdet for at få fjernet undtagelsen fra lovgivningen. Blandt andet ved at informere en række parlamentsmedlemmer omkring uhensigtsmæssighederne for at få lovgivningen ændret.

I september 2022 stemte Europa-Parlamentet for at fjerne undtagelsen, og efterfølgende i december 2022 stemte Det Europæiske Råd, som fastlægger EU's overordnede retningslinjer, også for at fjerne undtagelsen. Dermed lukkes smuthullet og fremover sikres det, at tryksager produceret uden for EU ikke kommer fra ulovlig skovhugst.

Greenwashing

Verdensmål: Ansvarligt forbrug og produktion, Klimaindsats, Livet på land
Principper understøttet: Miljø

Udsagn og anprisninger om ”grønne” og ”bæredygtige” produkter skyller ind over landet som en markedsførings-tsunami. Der synes nærmest ingen grænser for, hvad virksomheder ifølge egne udsagn gør for både miljøet, klimaet og bæredygtigheden. Ses der derimod på dokumentationen for de nævnte udsagn, er den ofte fraværende eller mangelfuld i henhold til blandt andet Forbrugerombudsmandens vejledninger på området. Sagt på en anden måde, pynter en del virksomheder sig med lånte fjer, hvilket resulterer i en skævvridning af konkurrencen og vildledning af kunder og forbrugere. I bedste fald er resultatet, at udsagnene ikke gør en forskel for forbrugets miljø- og klimaafttryk. I værste fald fører det til forbrug med et større aftryk.

Det er til enhver tid en virksomheds ansvar at sikre, at der foreligger den relevante og væsentlige dokumentation, når produkter markedsføres som ”grønne” eller ”bæredygtige”. Mangler dokumentation for et miljø- eller klimaudsagn, så er det greenwashing. Også uanset om virksomheden påkalder sig, at den ikke var bevidst om manglerne i dokumentationen for miljø- eller klimaudsagnet.

Et andet grundlæggende problem er, at hvis alt markedsføres som grønt, får forbrugerne svært ved at sondre mellem reelle og irrelevante miljøtiltag. Troværdigheden om den grønne markedsføring kan forsvinde, så et vigtigt greb i den grønne omstilling mistes, hvor de virksomheder, der reelt bidrager til den grønne omstilling, mister både konkurrencekraft og samfundets anerkendelse.

GRAKOM arbejder for at bekæmpe greenwashing. Der skal være substans bag grøn markedsføring, og det skal være tydeligt for både producenter og forbrugere, hvilke produkter der er de mest miljø- og klimarigtige. Derfor har GRAKOM også en løbende dialog med Forbrugerombudsmanden, Miljømærkning Danmark og Forbrugerrådet.

I løbet af 2022 har GRAKOM markant øget sin kommunikation til medlemmerne om grøn markedsføring. GRAKOM har løbende afholdt webinarer, seminarer samt udgivet artikler på GRAKOMs medieplatforme om rammerne for grøn markedsføring, og hvordan greenwashing undgås. På Folkemødet i 2022 var GRAKOM vært for en debat under titlen ”Hvordan kommer vi greenwashing til livs?”

I 2023 vil GRAKOM fortsætte arbejdet for at øge kommunikationsindustriens kompetencer inden for grøn markedsføring.

Producentansvar

Verdensmål: Ansvarligt forbrug og produktion, Klimaindsats, Livet på land
Principper understøttet: Miljø

I 2024/25 træder EU-loven om producentansvar på emballage i kraft. Herefter vil virksomheder, der bringer emballager på markedet, blive gjort ansvarlige for samfundets omkostninger til, at disse emballager indsamles, sorteres og genbruges, genanvendes eller på anden måde nyttiggøres, hvis dette er muligt. Selvom de økonomiske forpligtelser i første

omgang pålægges den virksomhed, der bringer et emballageprodukt på markedet, så vil ansvaret for at designe emballager med en høj grad af cirkulært potentiale og dermed potentielt færre omkostninger til efterfølgende nyttiggørelse påhvile alle virksomheder, der tager del i værdikæden.

GRAKOM repræsenterer producenter af emballager, og har derfor tidligere bidraget med høringssvar på vegne af emballageproducenter til Miljøministeriets handlingsplan for cirkulær økonomi. Her bakkede GRAKOM op om initiativer, der sikrer, at alle, der har og kan tage et ansvar for miljø og klima, får og påtager sig et ansvar. GRAKOM foreslog desuden, at sigtet med lovgivningen fastholdes gennem et stringent fokus på at skabe sammenhæng mellem omkostningsstruktur for emballagers faktiske livscyklusmæssige fodaftryk og de økonomiske miljøbidrag, der opkræves. Det betyder i praksis, at jo flere økonomiske miljøbidragsniveauer, der fastlægges set

i forhold til viden om den faktiske cirkulære videreudnyttelse af bestemte emballagetyper, desto større incitament vil der være til at designe og producere emballager med fx et bedre miljø- og klimaftryk.

I takt med at lovens ikrafttrædelse kommer tættere på, vil GRAKOM arbejde for at sikre, at GRAKOMs medlemmer får så smidig en overgang til den nye lovgivning som muligt. Både ved at sørge for, at det enkelte medlem er klædt på til den nye lovgivning og ved at undersøge mulighederne for, at GRAKOMs medlemmer får muligheden for at deltage i en fordelagtig brancheaftale.

Emballagepolitik

Verdensmål: Ansvarligt forbrug og produktion, Klimainsats, Livet på land
Principper understøttet: Miljø

I efteråret 2021 lancerede GRAKOM en emballagepolitik ”10 skridt mod grønnere emballage” med ti konkrete forslag til, hvordan både producenterne og det offentlige grønne omstilling på emballageområdet kan hjælpes på vej, og hvordan forbrugernes ønske om mere miljø- og klimarigtig emballage kan understøttes.

På producentsiden omhandler dette at skabe de rette rammevilkår og sørge for mere viden.

På efterspørgselssiden omhandler det at flytte forbrugernes og det offentlige efterspørgsel over til emballage med en lavere miljøbelastning.

I 2022 har GRAKOM afholdt adskillige arrangementer i EmballageForum for at klæde medlemmerne på til den grønne omstilling – herunder 4 netværksmøder, 2 gå-hjem-møder og 2 webinarer samt den årlige konference Emballagedagen. Arrangementerne har samlet set haft 262 deltagere.

Arrangementer om grøn omstilling inden for emballage

4 netværksmøder

2 gå-hjem-møder

2 webinarer

1 Emballagedag

Svanemærket emballage

Verdensmål: Ansvarligt forbrug og produktion, Klimainsats, Livet på land
Principper understøttet: Miljø

Med nye regler for udvidet producentansvar samt et stærkt fokus på nedbringelse af affaldsmængderne og en mere bæredygtig håndtering af affaldsproblemerne generelt i hele Europa, er det oplagt, at der udvikles miljømærkekriterier til at fremme produktion af grønne emballageløsninger. Produktrelevante miljømærker vil ikke alene kunne virke som et styringsværktøj for industriens design og produktion af

emballage. Det er også en forudsætning for, at både forbrugere og virksomhedskunder kan gennemskue, hvilke emballager der er mere grønne og ansvarlige end andre emballager på markedet.

I starten af september 2021 deltog GRAKOM derfor i Nordisk Råds miljøudvalg med et budskab om, at der bør udvikles et kriterie for miljømærkeordningen

”Svanen”, der skal gælde emballage generelt og ikke kun engangsemballager til fødevarer, som det er tilfældet i dag. Svanemærket stiller nogle af de skrappeste miljøkrav til et produkts miljøbelastning – herunder genanvendelsesmuligheder for emballagen.

Grundet muligheden for at medtage krav til genanvendelse allerede i designfasen af emballage, vil virksomheder med Svanemærkelicens bidrage

væsentligt til, at emballage fremover kan genanvendes langt mere værdifuldt. Produktrelevante kriterier vil samtidig kunne målrettes til de nordiske landes affaldssystemer og dermed medvirke til at sikre, at de nationale reduktionsmål for emballage opnås.

Ansvar for diversitet og ligestilling

Ligestilling på barsel

Verdensmål: Ligestilling mellem kønnene

Principper: Eliminere diskrimination i arbejds- og ansættelsesforhold

Kvinder tager i dag en markant større del af barselsorloven end mænd. Det betyder, at nogle kvinder sættes på pause i deres karriereforsøg, da de er længere tid væk fra arbejdspladsen i begyndelsen af deres karriere. Nogle kvinder indhenter aldrig denne pause. Derfor er der et behov for at dele barselsorloven mere ligeligt mellem mænd og kvinder, så karriermulighederne i højere grad styres af kompetencer frem for køn.

GRAKOM støttede derfor også op om den nye barselslovgivning, der trådte i kraft i 2022, som skal sikre, at mænd tager en større andel af barslen. For forældre til børn født den 2. august 2022 og derefter er en større andel af dagpengene øremærket til mænd, så mændene tager en større andel af barslen og forskellen på, hvor meget barsel mænd og kvinder afholder, mindskes. Det vil bidrage til mere ligestilling på barselsområdet, der i høj grad er en kulturel udfordring.

GRAKOM støtter op om mere ligestilling på barselsområdet. GRAKOM har i 2022 entereret med rådgivningsvirksomheden Værdbar om at klæde GRAKOMs medlemsvirksomheder bedre på i forhold til at håndtere barsel og de udfordringer, der er i den sammenhæng. Både i forhold til at gøre det naturligt, at mænd tager barsel og for at håndtere begges tilbagevenden fra barsel til virksomheden på en god måde for begge parter. Derudover har GRAKOM løbende oplyst sine medlemmer om den nye barselslovgivning.

GRAKOM har derudover en barselsordning, hvor alle overenskomstdækkede medlemsvirksomheder i GRAKOM, er obligatorisk omfattet. Full Service virksomheder har mulighed for at tilslutte sig GRAKOMs barselsordning.

Ansvar for virksomhederne og arbejdspladserne

Vilkår for markedsføring

Markedsføringsloven regulerer, hvordan virksomhederne må markedsføre sig. Hovedprincippet er, at reklamekampagner ikke må være misvisende og give et forkert indtryk af produktet. Virksomheder må fx ikke markedsføre sig med, at de har de mest miljø- og klimavenlige produkter, hvis de ikke har det og kan dokumentere det. Tilsvarende må virksomheder ikke reklamere med, at de har de billigste produkter, hvis andre virksomheder har billigere produkter.

Altså må man ikke pynte sig med lånte fjer - der skal være sammenhæng mellem virksomhedernes udsagn og fakta. Ellers kan virksomhederne blive idømt bøder.

Imidlertid er der gennem de senere år løbende kommet nye forslag til udvidelser af markedsføringsloven med det formål at regulere danskernes adfærd. Over sommeren i 2022 var der forslag om forbud mod markedsføring af lattergas. Samtidig blev

der foreslået en mærkningsordning for retoucherede billeder. I efteråret 2022 kom der et politisk udspil om at forbyde kendte sportsfolk i spilreklamer.

GRAKOM mener ikke, at markedsføringsloven hverken kan eller skal løse samfundets problemer. I stedet bør man adressere de konkrete problemer. Markedsføringsloven kan ikke løse, at lattergas bruges som rusmiddel. En mærkningsordning for retoucherede billeder i reklamer giver ikke unge bedre selvverd, når dansk markedsføringslovgivning hverken dækker

udenlandske reklamer eller sociale medier, hvor unge ser størstedelen af de retoucherede billeder. Et forbud mod kendte sportsfolk i spilreklamer kurerer heller ikke ludomani.

Da forslagene reelt er uden effekt og kun er symbolpolitik og bidrager til stigende bureaukrati, arbejder GRAKOM for, at markedsføringslovgivningen forenkles og tilpasses EU-reglerne, samt for at der ikke indføres en mærkningsordning for retoucherede fotos.

Aktiebeskatning

Verdensmål: Anstændige jobs og økonomisk vækst

Digitale bureauer og andre virksomheder inden for digital kommunikation er i betydelig vækst, og der skabes mange nye virksomheder og arbejdspladser. Danske virksomheder arbejder konstant i international konkurrence. For at stå godt i den internationale konkurrence er der behov for, at danske virksomheders vilkår er attraktive i forhold til landene omkring os. Men i dag hæmmer beskatningen af medarbejderaktier væksten i digitale bureauer og andre virksomheder inden for digital kommunikation

Beskatningen af medarbejderaktier er både kompliceret og hæmmet af begrænsninger, som gør det vanskeligt for virksomhederne at benytte sig af muligheden for at give medarbejderne del i ejerskabet i virksomheden.

Derfor arbejder GRAKOM for, at reglerne for beskatning af medarbejderaktier og minoritetsaktionærer lempes: Konkret peger GRAKOM på to opgaver, der skal løses politisk: Dels skal reglerne for minoritetsaktier lempes, så også en mindre ejerandel omfattes af den lempeligere beskatning, der i dag gælder for aktionærer med ejerandel over 10 pct. Dels skal reglerne for beskatning af medarbejderaktier lempes, så langt flere virksomheder reelt kan udnytte ordningen.

Bedre skatteregler for medarbejderaktier har hele tre fordele. Det er nemlig bedre for både virksomheder, for medarbejdere og for samfundet. Alle parter vil tjene penge på, at vi skaber flere og mere attraktive arbejdspladser i Danmark i stedet for at flytte vækstvirksomheder til udlandet

Mere attraktivt med erhvervsuddannelse

Verdensmål: Kvalitetsuddannelse

Principper: Arbejdstagerrettigheder

Danmark mangler faglærte, og samtidig kræves der flere faglærte til at sikre den grønne omstilling. Men for mange unge er det ikke det mest oplagte valg at vælge en erhvervsuddannelse. Derfor skal det gøres nemmere for dem at vælge erhvervsuddannelserne til, og det gør vi blandt andet ved at sætte høje ambitioner for deres uddannelsesforløb og gøre det mere attraktivt at vælge en erhvervsuddannelse.

GRAKOM arbejder kontinuerligt for at styrke erhvervsuddannelserne i regi af DA og i samarbejde med de øvrige organisationer i Grafisk Uddannelsesudvalg samt de syv erhvervsskoler, der udbyder uddannelserne til mediegrafiker og grafisk teknikere.

I 2022 lancerede GRAKOM sammen med i alt 40 organisationer inden for politiske ungdomspartier, ungdomsorganisationer, arbejdsgivere, fagforeningen og erhvervsskoler seks forslag, der skal gøre det mere attraktivt at tage en erhvervsuddannelse:

- 1. Bæredygtig økonomi:** Taxametertilskuddene til erhvervsuddannelserne skal løftes markant og varigt. Investeringer i udstyr og lærer kvalifikationer kræver lang tidshorisont og overskud til at tænke langsigtet.
- 2. Undervisere i topklasse:** Dygtige og motiverede undervisere er alfa og omega på enhver uddannelse. Derfor skal der investeres mere i faglig efteruddannelse af erhvervsuddannelseslærere fx i form af praktikforløb på virksomheder. Krav om pædagogisk diplomuddannelse bør evalueres, så kravet ikke bliver en barriere for at rekruttere og fastholde fagligt dygtige specialister.
- 3. Gennemsigtighed:** Udstyret på erhvervsskolerne skal være tidssvarende, og alle erhvervsskoler skal løbende offentliggøre langsigtede planer for deres investeringer i udstyr og læremidler til alle uddannelser.
- 4. Styrket samarbejde om lærlinge og elever:** Der skal stilles krav til skolernes kontakt til lærepladserne i løbet af lærlingenes og elevernes uddannelse – mindst en opfølgningssamtale årligt. Medarbejdere fra virksomhederne skal inddrages løbende og konsekvent som gæstelærere.
- 5. Fremtiden er digital:** Der skal sættes fart på udviklingen af digitale læremidler, fælles læringsplatforme, Virtual Reality, digitale tvillinger mv. på erhvervsskolerne. Det kræver samarbejde om fælles investeringer og en national strategi, som sikrer samspil og sammenhæng med de lokale løsninger.
- 6. Lærlinge og elever bor og lærer sammen:** Synlige og attraktive skolehjem samt samarbejde mellem erhvervsskoler og kommuner om boligmuligheder. Det er et fælles ansvar, at lærlinge og elever har gode rammer, når de skal flytte for at starte på en læreplads.

Arbejdsmarkedspolitik & DA

Verdensmål: Anstændige jobs og økonomisk vækst

Principper: Arbejdstagerrettigheder

I Danmark er det ikke politikerne, der opstiller spillereglerne og vilkårene på arbejdsmarkedet. De bliver derimod fastsat i de overenskomster, som arbejdsgivere og de faglige organisationer forhandler sig frem til med års mellemrum. Danmark har et arbejdsmarked, hvor virksomhederne kan konkurrere, og hvor tilfredsheden på lønmodtagersiden er blandt den højeste i verden. Når arbejdsmarkedets parter selv forhandler vilkår og løn, skaber det et stærkt engagement på begge sider for at finde fælles, holdbare løsninger.

GRAKOM Arbejdsgivere er GRAKOMs arbejdsgiverforening og en aktiv del af det system, som understøtter arbejdstagerrettigheder og retten til at forhandle

kollektivt, da GRAKOM Arbejdsgivere forhandler overenskomster på den grafiske branches vegne.

GRAKOM Arbejdsgivere er medlem af Dansk Arbejdsgiverforening (DA), som er hovedorganisation for 11 arbejdsgiverforeninger på det private arbejdsmarked. DA arbejder for at forbedre det danske arbejdsmarked ved at påvirke aftaleparter og relevante myndigheder og dermed gøre det attraktivt at arbejde og drive virksomhed i Danmark i en globaliseret verden.

I 2020 indgik GRAKOM Arbejdsgivere aftaler om fornyelsen af tre overenskomster sammen med HK Privat, 3F og DMA. I 2023 skal GRAKOM Arbejdsgiveres overenskomster genforhandles.

Ansvar for samfundet

ESG-kodeks for hele kommunikationsindustrien

Verdensmål: Afskaf fattigdom, Anstændige jobs og økonomisk vækst, Ansvarligt forbrug og produktion, Klimaindsats, Livet på land

Principper: Alle FN Global Compacts ti principper

Det Grafiske CSR-kodeks er den danske grafiske branches fortolkning af den Globale CSR-standard UN Global Compact. UN Global Compact er en generisk standard, hvor hver virksomhed er overladt til sine egne fortolkninger af de 10 hovedprincipper og hvilke af de 17 verdensmål, der er relevant for lige netop deres produktion. Værdien af en særlig branchestandard for både virksomhed og kunder er derfor ret indlysende, når det kommer til en ensartet og relevant bæredygtighedskommunikation.

GRAKOM og HK Privat udkommer i 2023 med en version 2.0 af det Grafiske CSR-kodeks, der ved samme lejlighed skifter navn til Det Grafiske ESG-kodeks. I version 2.0 af CSR-kodekset vil der også være et inspirationsafsnit, som omhandler hvordan grafiske virksomheder kan arbejde konkret med verdensmålene.

GRAKOM repræsenterer i dag virksomheder inden for hele Kommunikationsindustrien.

Det har derfor også været målet med revisionen af kodeks version 2.0 at sikre, at det kan skabe den

samme værdi for en bredere gruppe af virksomheder med aktiviteter inden for dette brede branchefællesskab. Det har dog på alle måder været et centralt fokus for revisionsarbejdet, at kodeks fortsat skulle anvendes konkret handlingsanvisende i relation til den enkelte virksomheds aktiviteter og produktion. Derfor vil det kommende version 2.0 ESG-kodeks primært være rettet mod virksomheder der er involveret i produktionskæden af fysiske grafiske produkter.

GRAKOM har derfor nu tilsvarende iværksat et arbejde med udarbejdelse af et ESG-kodeks for bureaubranchen og beslægtede kreative virksomheder.

51 virksomheder er tilsluttet det grafiske CSR-kodeks

7

nye virksomheder har tilsluttet sig i 2022

ESG-kodeks og Academy for bureaubranchens virksomheder

Verdensmål: Alle 17 mål

Principper: Alle principper

Bureauer har alle typer af kundegrupper fra private virksomheder inden for service, industri og råvareudvinding til offentlige institutioner og nationalstater. Bureauer vil som følge deraf givet have et behov for at kunne rådgive kunderne og analysere egen risikoprofil i relation til "eget produkt/service" inden for alle 17 verdensmål.

Der er ofte et bureau involveret, når en virksomhed markedsfører sig selv eller sine produkter. Det

gælder også, når det drejer sig om bæredygtighed. Derfor spiller bureauerne en væsentlig rolle, når det kommer til at rådgive deres kunder i forhold til at undgå greenwashing og vildledning af forbrugerne. Samtidig øges kravene til bureauernes egne tiltag på ESG-området fra kunder og samarbejdspartnere. Derfor er der behov for at styrke bureauernes kompetencer inden for ansvarlig virksomhedsadfærd og bæredygtighed.

Derfor lancerer GRAKOM et projekt rettet mod bureaubranchen, som består af to spor:

Udvikling af et ESG-kodeks for bureaubranchen baseret på UN Global Compacts ti principper inden for arbejdstagerrettigheder, menneskerettigheder, miljø og antikorruption. Hvor UN Global Compacts ti principper er generelle, bliver kodekset branchespecifikt og dermed direkte anvendeligt og relevant for bureauerne. Kodekset vil både kunne fungere som fundament for bureauernes ESG-strategi samt som et værktøj, som bureauerne kan bruge i dialogen med deres samarbejdspartnere i hele værdikæden. Kodekset vil således højne niveauet af ansvarlig virksomhedsadfærd hos det enkelte bureau, på tværs af branchen og ude i værdikæden.

Udvikling af ESG Academy – et uddannelsesforløb med fokus på viden- og kompetenceopbygning inden for bæredygtighed. Et højt internt kompetenceniveau hos bureauerne er afgørende for, at kodekset opnår en stærk forankring, at bureauerne arbejder vidensbaseret med ESG, samt at projektet får de størst muligt afledte effekter. Derfor vil

uddannelsen både fokusere på ESG i begrebets brede forstand samt specifikt i bureaubranchens kontekst. Under navnet ”Creative Club ESG Academy” vil forløbet give bureauerne viden og kompetencer til brug i dialogen med kunder fx i forbindelse med opgaver, hvor bureauet skal kommunikere inden for bæredygtighedsbegrebet. Derudover vil uddannelsen give kompetencer inden for due diligence og kommer omkring bæredygtighedsbegrebet teknisk, legalt og forretningsmæssigt set herunder en indføring i det nyudviklede ESG-kodeks.

ESG-kodeks og et pilotforløb af Creative Club ESG Academy lanceres i 2023. Fra 2024 forventes det, at Academy vil blive udbudt i sin fulde form til hele bureaubranchen.

GRAKOM har modtaget tilsagn om støtte til projektet på næsten 300.000 kr. fra Erhvervsstyrelsens tilskudspulje til brancheorienterede indsatser til fremme af ansvarlig virksomhedsadfærd og due diligence for bæredygtighed.

Fair og lige vilkår for skrevne medier

Verdensmål: Fred, Retfærdighed og stærke institutioner

Mediebilledet har undergået store forandringer. Det har gjort mediestøtten til de skrevne medier forældet. Der er behov for en gennemgribende modernisering af mediestøtten, som fremmer kvalitetsjournalistik, håndterer det moderne mediebillede og styrker de danske medier i kampen mod fake news.

For GRAKOM er lige konkurrencevilkår på medieområdet et grundelement for den frie og lige adgang til kvalificeret journalistik. Lige konkurrencevilkår kræver to grundlæggende ændringer af mediestøtten til de skrevne medier:

Fair mediemoms: En mere ensartet moms for forskellige medietyper vil have to væsentlige fordele: Det vil sikre fair konkurrence mellem medierne og give medievirksomheder frihed til udvikling uden at skulle skele til særlige momsfordele ved bestemte forretningsmodeller.

Flere medier skal have adgang til produktionsstøtte: Produktionsstøtten bør fremover fokusere på indhold og ikke på form. Støtten skal sikre, at kvalitetsjournalistik kommer bredere ud til den danske befolkning, så kvalitetsjournalistikken er på de platforme, befolkningen bruger. Nichemedier og nye journalistiske formater bør understøttes - ikke begrænses.

For at fremføre sine synspunkter har GRAKOM løbende ført en dialog med Folketingets medieordførere og andre relevante politikere på tværs af det politiske spektrum. Derudover har GRAKOM allieret sig med andre organisationer på medieområdet.

Pulje til lokal- og ugeaviser

Verdensmål: Fred, Retfærdighed og stærke institutioner

For mange lokal- og ugeaviser er det ved at være sidste udkald. De små nyhedsredaktioner - rodfæstet i lokalområderne – som skriver om kommunalpolitik, foreningsliv og begivenheder, er essentielle for lokalsamfundene og nærdemokratiet. Hvis der ikke gøres noget, vil de forsvinde.

Før sommerferien 2022 indgik den tidligere socialdemokratiske regering et forlig til en ny mediaaftale sammen med SF, Radikale Venstre, Enhedslisten, Fri Grønne, Alternativet og Kristendemokraterne. Forli-

get bød blandt andet på en ny pulje til distriktsblade og ugeaviser på 40,9 mio. kr. i 2022 og 50 mio. kr. årligt i 2024 og 2025. Forliget nåede imidlertid ikke at blive vedtaget inden folketingsvalget.

Derfor vil GRAKOM arbejde for, at puljen til distriktsblade og ugeaviser bliver vedtaget. Derudover vil GRAKOM arbejde for, at vilkårene for distribution ikke forværres.

Nej Tak til reklamer

Verdensmål: Fred, Retfærdighed og stærke institutioner

SF fremsatte i starten af marts 2021 et beslutningsforslag om indførelse af en Ja Tak-ordning til husstands-omdelte tilbudsaviser. Forslaget blev ikke vedtaget inden det efterfølgende folketingsår påbegyndte, og i det nuværende folketingsår er beslutningsforslaget ikke blevet genfremsat.

I slutningen af 2021 kontaktede Erhvervsministeriet EU-kommissionen med henblik på at afklare lovligheden af at indføre en Ja Tak-ordning i Danmark. EU-kommissionen vendte i slutningen af foråret tilbage med et svar om, at de ikke kunne tage stilling til lovligheden af en eventuel Ja Tak-ordning, uden at de har et konkret forslag på indretningen af ordningen.

GRAKOM arbejder for at bevare den nuværende Nej Tak-ordning og har advaret Folketingets partier mod den lange række af negative konsekvenser forslaget om en Ja Tak-ordning vil få, hvis det vedtages. Det vil blandt andet resultere i, at mange lokal- og ugeaviser ikke kan løbe rundt på grund af stigende distributionsomkostninger, og dermed vil det forringe lokaldemokratiet. Forringede annonceringsmuligheder vil ramme lokalt handelsliv og samtidig koste adskillige unge fritidsjobbere deres arbejde. Klima- og miljøeffekter af en ny ordning er i bedste fald tvivlsomme.

I 2020 lancerede GRAKOM verdens strengeste miljøstandard for tilbudsaviser, hvor GRAKOM garanterer, at mindst 90 pct. af danskproducerede tilbudsaviser klimaberegnes med ClimateCalc, produceres på svanemærkede trykkerier og på FSC- eller PEFC-mærket papir.

Rådgivning og service

HR & Personalejura

GRAKOM tilbyder tryghed og specialrådgivning i alle forhold omkring virksomhedens personale. Vi rådgiver dagligt vores medlemsvirksomheder i alt fra ansættelser til afskedigelser. Nogle problemstillinger kan klares over telefonen. Andre gange hjælper vi med formuleringer via mails. Vi stiller op til forhandlinger hos medlemsvirksomhederne og møder i retten. GRAKOM hjælper også, når der skal ansættes elever, søges bistand til det rette uddannelsesstilbud, og vi kommer ud, når der er konkrete forhold omkring arbejdsmiljøet, som virksomheden ønsker hjælp til at løse. Uanset udfordringen bestræber vi os altid på at levere korrekte og forståelige svar så hurtigt som muligt.

Whistleblowerordning

GRAKOM indgik en rammeaftale med DAHL Advokatpartnerselskab om etablering af whistleblowerordninger for foreningens medlemmer. Rammeaftalen betyder, at GRAKOMs medlemsvirksomheder kan indføre en intern whistleblowerordning på en effektiv, sikker og prisattraktiv måde.

Ordningen omfatter bl.a. en individuel portal med en skriftlig indberetningskanal, sagsbehandlingsmodul, opsætning af brugere samt juridiske tekster til overholdelse af whistleblowerloven og GDPR.

DAHL modtager og visiterer indberetninger efter interessekonfliktjek og bekræfter modtagelse af indberetningen overfor whistlebloweren. Support omfatter endvidere adgang til en engelsksproget platform, mundtlige indberetningskanaler samt flere brugeradgange (op til 6 brugere mod 2 brugere på Standard). Koncernselskaber kan omfattes af ordningen.

Grafisk Pension

I løbet af 2022 blev der opnået enighed om ændringer af dækningen ved invaliditet på Grafisk Pension med betydning for den transport, arbejdsgiverne kan opnå ved langvarig sygdom og/eller erhvervsevnenedsættelse fra 1. januar 2023. Ændringerne omfatter tre forhold:

1. Den dækning, som medarbejderen med en årsløn over 239.999 kr. som udgangspunkt omfattes af, differentieres glidende i et interval mellem 10 og 46 pct. alt afhængig af størrelsen af medarbejderens årsløn. Siden 1. september 2021 udgjorde dækningen: 10, 20, 30 eller 40 pct.
2. Dækningen justeres som udgangspunkt automatisk månedligt således, at dækningen svarer til selskabets anbefaling i forhold til årslønnens størrelse.
3. Arbejdsgiveren sikres større indsigt i, hvorledes transportbeløbet fremkommer.

Andre nye regler

- Barselsregler
- Ansøgers oplysning om alder
- Seksuel chikane

I 2022 har GRAKOM afholdt 12 ansættelsesretlige webinarer:

- Covid-19
- Afskedigelse
- Ferie
- NetStat
- Barsel
- Aktuelle ansættelsesretlige emner
- De nye barselsregler
- Advarsler
- Afskedigelse
- Fratrædelsesaftaler
- Grafisk Pension: Ændringer fra 1. januar 2023
- Aktuelle ansættelsesretlige emner

Sager i juridisk afdeling

	2022	2021	2020	2019	2018
Arbejdsnedlæggelser	0	1	1	0	1
Mæglingsmøde	2	10	12	19	25
Organisationsmøder	2	4	8	12	12
Verserende retssager	2	2	3	10	7
Afsluttede retssager	2	1	3	7	4

Erhvervsjura

Rådgivningssager

I 2022 bistod GRAKOM medlemsvirksomheder med erhvervsjuridisk sagsbehandling inden for en række forskellige sagsområder, som fx:

- Rådgivning af reklameartikelvirksomhed om sagsanlæg
- Databehandleraftale mellem grafisk virksomhed og interesseorganisation
- Databehandleraftale mellem trykkeri og kommune
- Kontrakt mellem trykkeri og magasinudgiver
- Reklamation over underleverandørs foliearbejde og tilbageholdelse
- Kontrakt mellem reklamebureau og kunde

I 2022 besvarede GRAKOM en række markedsføringsretlige spørgsmål, fx om:

- Spam og kundeanmeldelser
- Influencerens brug af rabatkoder
- Prismarkedsføring, herunder brug af ordet "gratis"
- Brug af miljøudsagn
- Reklamebureauers medvirkensansvar
- Brug af børn og unge i markedsføring
- Overtrædelse af Nej Tak-ordningen
- Ejendomsretten til Indesign-filer
- Kundematch og retargeting

GRAKOM har i løbet af 2022 afholdt 9 webinarer om erhvervsjuridiske forhold:

- Greenwashing & dokumentation (marts)
- Nyt fra markedsføringsretten (marts)
- Børn, unge og markedsføring
- Spamreglerne
- Stock-fotos
- Nyt fra markedsføringsretten (september)
- Greenwashing & dokumentation (oktober)
- Offentlige kontrakter & force majeure
- Influencerkontrakter

Webinarerne optages og stilles til rådighed for medlemmerne på medlemsnettet i en periode efter afholdelsen.

CODAN

Forsikringsaftalen med Codan

Forsikringsaftalen mellem GRAKOM og Codan blev fornyet i 2022 for en 3-årig periode (2023-2025). Aftalen omfatter omkring 148 medlemsvirksomheder. Tilslutningen til ordningen er stabil. Med virkning fra 2023 har selskabet overtaget en del af foreningens administration, herunder udstedelse af policer.

Topdanmark

Arbejdsskadeforsikring

GRAKOMs samarbejde med Marsh og Topdanmark om arbejdsskadeforsikring fungerer tilfredsstillende og er fortsat særdeles konkurrencedygtig for de fleste medlemsvirksomheder. Præmierne for 2023 blev reguleret med ca. 2,5 pct.

Velliv

Firmapension – Velliv

Tilslutningen til firmapensionsordningen med Velliv udvikler sig positivt og omfattede i 2022 omkring 68 medlemsvirksomheder og 638 personer. Ordningen er fortsat konkurrencedygtig.

Præmier pr. år pr. fuldtidssikrede (kr.)

	2021	2022	2023
Kontor	397,-	480,-	491,-
Øvrige	1.529,-	1.764,-	1.808,-

Uddannelse

GRAKOM arbejder målrettet for at styrke kvaliteten af vores egne erhvervsuddannelser til grafisk teknikere og mediegrafikere og deler regeringens ønsker om en markant styrkelse af erhvervsuddannelserne gennem bedre udstyr til erhvervsskolerne, opgradering af lærerkompetencerne og fokus på arbejdsmarkedets behov og den grønne omstilling.

Dette har blandt andet resulteret i, at det nu er muligt for virksomhederne at rekruttere grafisk teknikerlærlinge fra grundforløbene til industrioperatør, procesoperatør og skiltetekniker, ligesom der er igangsat en analyse af, hvordan grafisk tekniker- og mediegrafikeruddannelserne bidrager positivt til den grønne omstilling, og hvordan det kan øge interessen for og kvaliteten af uddannelserne.

De årlige evalueringer af uddannelserne viser heldigvis, at virksomhederne generelt er meget tilfredse med deres lærlinge, hvilket også kan ses i forbindelse med det årlige DM i Skills og af resultaterne ved svendepøverne.

Tilgangen til erhvervsuddannelserne

Antallet af indgåede uddannelsesaftaler på det grafiske område var lidt faldende i 2022 sammenlignet med 2021. Men tilgangen til grafisk teknikeruddannelsen er fortsat inde i en positiv udvikling.

Antallet af indgåede uddannelsesaftaler

Antal uddannelsesaftaler	2018	2019	2020	2021	2022
Mediegrafikere	219	199	184	189	149
Grafisk teknikere	41	34	41	57	56

Kilde: Grafisk Uddannelsesudvalg

Efteruddannelse og kompetenceudviklingsfondene

For GRAKOM er det væsentligt, at virksomhederne har adgang til relevant rådgivning om rammer, vilkår og muligheder i forbindelse med efteruddannelse og kompetenceudvikling.

Vi har derfor også i 2022 afholdt webinarer om tilskudsmulighederne til efteruddannelse- og kompetenceudvikling, og på funktionærområdet kom der i sidste halvdel af 2022 flere ansøgninger til kompetenceudviklingsfondene. På timelønsområdet er det stadig et meget begrænset antal ansøgninger, der modtages.

Antallet af ansøgninger til de grafiske kompetenceudviklingsfonde fordelt på overenskomst.

	2018	2019	2020	2021	2022
DGO	54	196	137	87	13
FO	110	219	156	110	107
DSO	3	0	11	26	9

Kilde: GRAKOM, fondsadministrationen

Fordelsprogram

Rabataftalerne som er en del af GRAKOMs fordelsprogram, og som der er mere end 20 af, er et vigtigt incitament til at være medlem i foreningen, da det giver direkte udslag på bundlinjen. Aftalerne er som udgangspunkt minimumsaftaler, så alle medlemmer mindst er sikret de aftalte vilkår, mens medlemmer med større indkøb/behov ofte kan opnå endnu bedre vilkår.

GRAKOMs barselsfond er stadig blandt Danmarks billigste og giver ovenikøbet højere refusion ved barsel end barsel.dk.

Der kom også nye aftaler til i året, der gik.

Der blev indgået en aftale med DAHL Advokatpartnerselskab om etablering af whistleblowerordninger. Rammeaftalen betyder, at GRAKOMs medlemmer kan indføre en intern whistleblowerordning på en effektiv, sikker og prisattraktiv måde. Medlemmerne slipper blandt andet for etableringsomkostninger.

Specielt rettet mod Creative Clubs medlemmer indgik vi en aftale med Structure, som er et projektstyringsprogram rettet mod bureauerne, hvor der både opnås rabat på licens og timepris til etablering af systemet.

På bureaulederuddannelsen Agency Executive Programme får medlemmer af Creative Club 10 pct. på kursusrisen.

Stockfotos kan være en jungle at finde rundt i både prismæssigt og også i forhold til betingelser for brug af billederne. Colorbox er dansk og er Nordeuropas største billedbank med mere end 20 millioner fotos, vektorer og videoer fra Danmark og resten af verden. GRAKOM indgik en aftale om, at medlemmerne med en årsaftale kan købe billeder til en meget favorabel pris. Og billederne kan derefter bruges i alle mulige sammenhænge, uden at man skal bekymre sig om licensproblemstillinger.

Specielt rettet mod Creative Clubs medlemmer indgik GRAKOM en aftale med Structure, som er et projektstyringsprogram rettet mod bureauerne, hvor der både opnås rabat på licens og timepris til etablering af systemet.

Organisationen

Fusion med dff

Pr. 1. juli 2022 fusionerede Grakom og dff (Dansk Fotografisk Forening). Baggrunden var en vurdering af, at de to foreningers medlemmer var markedsfølsomt tæt forbundne, ensartede behov for service og rådgivning og med fælles interesser i netværk, relationer og politisk arbejde.

Dansk Fotografisk Forening – en del af GRAKOM

Som følge af fusionen har GRAKOMs administration i samarbejde med dff's sekretariatsleder brugt ressourcer på at integrere de to foreninger. På aktivitetssiden har det handlet om at indarbejde dff's brede udvalg af medlemsaktiviteter i GRAKOMs setup for events og arrangementer og på administrationssiden har det handlet om at få integreret medlems- og økonomisystemer.

Der har endvidere været brugt ressourcer på design og udvikling af ny hjemmeside til GRAKOM og CreativeClub. Fokus har bl.a. været på en langt større grad af integration mellem hjemmesiderne og medlemssystemet for at styrke mulighederne for at digitalisere medlemmernes brug af GRAKOMs tilbud.

Bestyrelsen

Jesper Jungersen
Formand

Thomas H. Søby
Næstformand

Allan Werk

Claus Kunckel-Hansen

Hanne Hørup

Steen Rocatis

Jens Thurøe

René Rafn Hansen

Palle Studsgaard
Odgaard

Esben Mols Kabell

Niels Rask

Søren Henriksen

Hanne Østergaard

Administration

Thomas Torp
Administrerende direktør

Anne Mette Krog Leth
Sekretær

Carsten Bøg
Direktør for ESG &
bæredygtig udvikling

Per Kaae Hansen
Rådgivningschef

Jette Clausen Poulsen
ESG-rådgiver

Signe Fribo
ESG-rådgiver

Jonas Vinther Pedersen
Miljø- og klimarådgiver

Jan Stormer
ESG-rådgiver

Jens Salhbrink
Studentermødjhælper,
ESG og bæredygtig udvikling

Sacha Erhardttsen
ESG-rådgiver

Michael Brochmann
Afd.chef medlemmer

Marlene Schiøtt Rasmussen
Eventkonsulent

Charlotte F. Grønnegaard
Medlemskonsulent

Marie Raun Knudsen
Marketingkonsulent

Bent Nygaard Larsen
Branchechef dff

Mads Lindegaard
Cheføkonom

Pia Osbæck
Redaktør

Peter Engholm
Journalist

Christian Jensen
Underdirektør/advokat

Peter Elgaard Balle
Advokat (L)

Niels Johannesen
Advokat

Anders Mosumgaard
Udd. politisk chef

Jens Suhm
Økonomichef

Conny Junker
Sekretær

Grethe Lund
Bogholder

Elena G Larsen
Økonomiassistent

Stella Bruun Kaysen
Receptionist

Økonomi

Økonomiske hovedtal

5 års hovedtal, 1.000 kr.	2018	2019	2020	2021	2022
Bruttoresultat	15.799	16.493	17.149	17.637	15.301
Andre driftsindtægter	0	0	0	343	763
Personaleomkostninger	17.144	16.520	17.101	17.994	19.300
Øvrige omkostninger	10.412	10.312	12.027	8.204	9.105
Omkostninger i alt	27.556	26.832	29.127	26.198	28.405
Resultat før afskrivninger	-11.757	-10.338	-11.979	-8.218	-12.341
Afskrivninger og finansielle poster	-3.651	14.841	-4.345	18.422	-20.526
Resultat før skat	-15.408	4.502	-16.323	10.205	-32.867
Skat af årets resultat	0	-260	-9	0	-171
Årets resultat	-15.408	4.242	-16.333	10.205	-33.038
Egenkapital ultimo	185.764	190.007	173.674	183.879	150.841

Tabellen viser udviklingen i GRAKOM Arbejdsgiveres samlede regnskab i femårsperioden 2018-2022. Årets resultat er på minus 33,0 mio. kr. eller 27,3 mio. kr. under det budgetterede resultat på -5,8 mio. kr. Af de 27,3 mio. kr. kan de 26,0 mio. kr. henføres til resultatet fra de finansielle poster, som var stærkt påvirket af de store fald på de internationale værdipapirmarkeder i 2022. De resterende 1,3 mio. kr. af den negative budgetafvigelse skal findes i resultatopgørelsens øvrige poster.

Blandt de væsentligste afvigelser kan nævnes lidt mindre kontingentindtægter end budgetteret, medens omvendt indtægterne fra brugerbetalte konsulentydelse lå over budgettet.

På omkostningssiden lå personaleomkostningerne lidt over budgettet, medens administrationsomkostningerne lå under. Derudover har der været brugt flere ressourcer end budgetteret på posterne medlemshvervning og politisk interessevaretagelse.

Egenkapitalen blev som følge af resultatudviklingen reduceret til 150,8 mio. kr. ved udgangen af 2022.

GRAKOM brancheforeningen har ingen aktiver, og kontingentindtægter herfra går i deres helhed til betaling for træk på ressourcer i arbejdsgiverforeningen via en administrationsgodtgørelse.

Indtægter og udgifter i budget 2023

Figurerne viser sammensætningen af indtægter (og underskud) og udgifter i budget 2023 opgjort ekskl. syge- og barselsfonden:

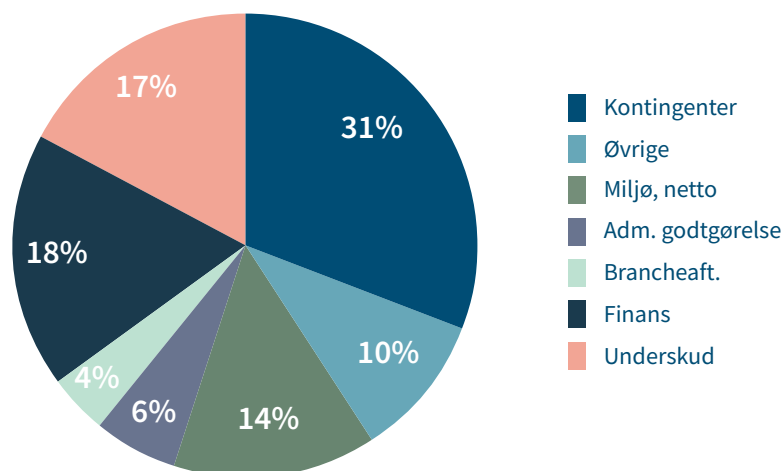
Indtægter

Den største indtægtskilde med 31% udgøres stadig af medlemskontingenter på trods af, at GRAKOM har reduceret sine kontingentsatser betydeligt over de seneste år. Herefter er det de finansielle indtægter, der med 18% budgetmæssigt er den næststørste kilde til indtægterne. Konsulenttydelser fra Miljøafdelingen udgør den 3. største indtægtskilde med 14%.

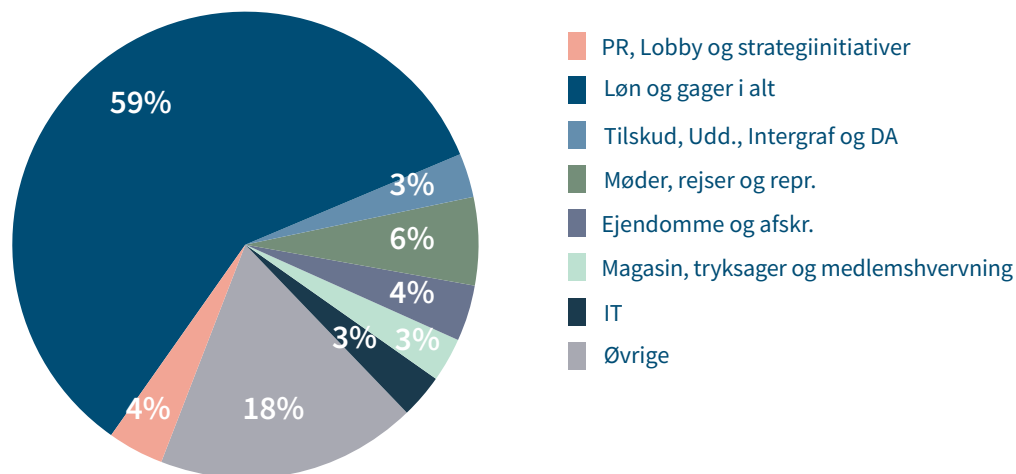
Udgifter

På udgiftssiden udgør lønninger og gager næsten 60% af udgifterne. Herefter er det øvrige administrative udgifter der med 18% er den næststørste udgift.

Indtægter 34,2 mio. kr.

Udgifter 34,2 mio. kr.

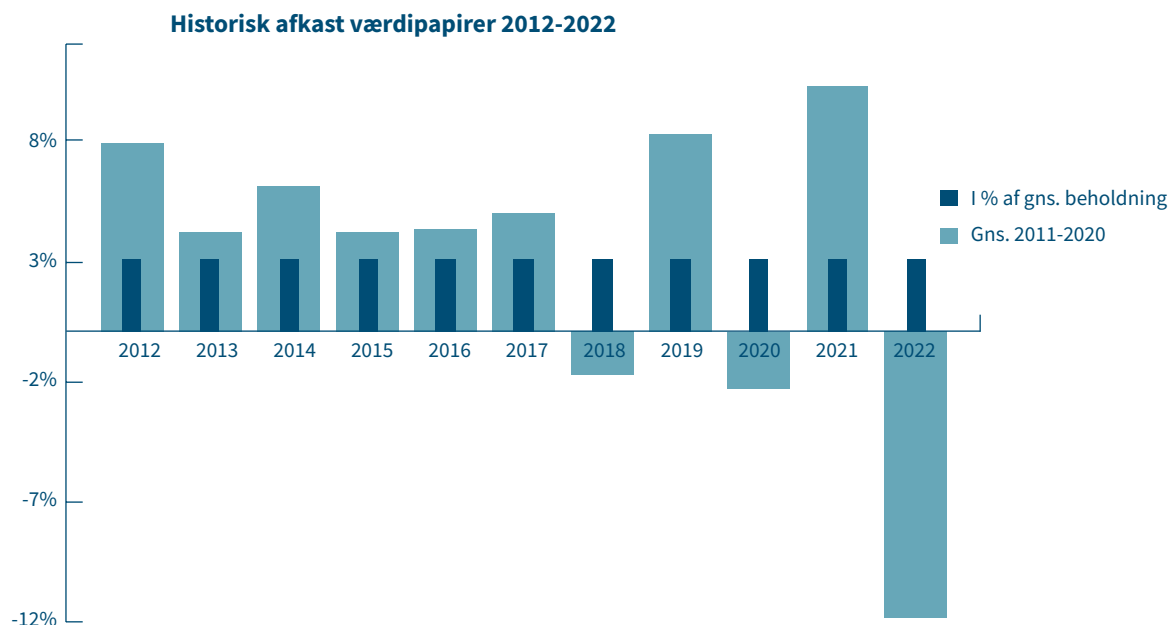

GRAKOMs investeringspolitik

GRAKOM har de fire seneste år fordelt administrationen af sine værdipapirer på tre identiske aftaler med tre pengeinstitutter. For at begrænse omkostningerne investeres der ikke via investeringsforeninger.

Efter et 2021 med positive afkast på mere end 10% på GRAKOMs værdipapirer vendte udviklingen drastisk i 2022, hvor afkastet blev historisk dårligt med et negativt afkast på 12%. Alle aktivklasser i GRAKOMs porteføljer bidrog med negative afkast i 2022.

På trods af store udsving år til år, har afkastet på GRAKOMs investeringer udgjort godt 3,0% i snit set over de seneste 11 år:

Syge- og barselsfonden

GRAKOM har siden 2003 administreret sin egen barselsordning, som er en af de 7 godkendte ordninger under DA's fælles barselsudligningsordning – herunder DA-Barsel, som dækker alle de medlemsorganisationer, der ikke har en egen barselsordning. Alle overenskomstdækkede medlemsvirksomheder i GRAKOM med ansatte er obligatorisk omfattet af GRAKOMs barselsfond. Fullservice medlemmer har valgt mellem GRAKOMs ordning og Barsel.dk, som er den fælles ordning på det øvrige private arbejdsmarked.

Kernen i GRAKOMs barselsordning er en basisdækning, der spejler refusionsvilkårene i DA-Barsel. Som den eneste af de nævnte barselsordninger tilbyder GRAKOM en tillægsdækning, som både omfatter

supplerende sygdomsdækning og barselsdækning med højere refusionsdækning, end den der kan opnås i basisklassen.

GRAKOMs bestyrelse besluttede på sit møde i oktober 2022 at ændre og forenkle opbygningen af syge- og barselsordningen. Ændringen betød, at de hidtidige 9 refusionsklasser i hver refusionskategori blev ændret til 3 klasser, og at bidragssatserne blev justeret.

GRAKOM havde på trods af fordyrelsen af barselsudgifterne ved overenskomstfornyelsen i 2020 formået at holde bidragssatsen i basisklassen uændret på 819 kr. pr. år. Denne er pr. 1. april 2023 hævet til 988 kr., men er dermed stadig den billigste ordning på markedet.

Bidrag i barselsordningerne

Bidrag pr. år	01.07.20	01.10.20	01.10.21	01.01.22	01.01.23	01.04.23
DA-Barsel	1.116		1.296		1.200	
Barsel.dk	1.150	1.225		1.350		
GRAKOM (A0/F0)	819					988

Virksomheder under DI/Barsel betaler pr. 1.1.2022 0,29% af lønsummen

Overenskomstfornyelsen fra 1. marts 2023 vil, hvis aftalerne stemmes igennem, medføre 4 ugers ekstra barsel (to til far og to til deling) og stigning i det ekstraordinære pensionsbidrag under barsel til mor. Det kan betyde at fonden senere i 2023/2024 må tage stilling til en yderligere justering af bidragssatserne.

Ved udgangen af 2023 var 188 arbejdsgivermedlemmer omfattet af GRAKOMs syge- og barselsfond, hvilket svarer til en andel på 76%. Herudover havde 31 af de 229 fullservicemedlemmer valgt at tilslutte sig frivilligt.

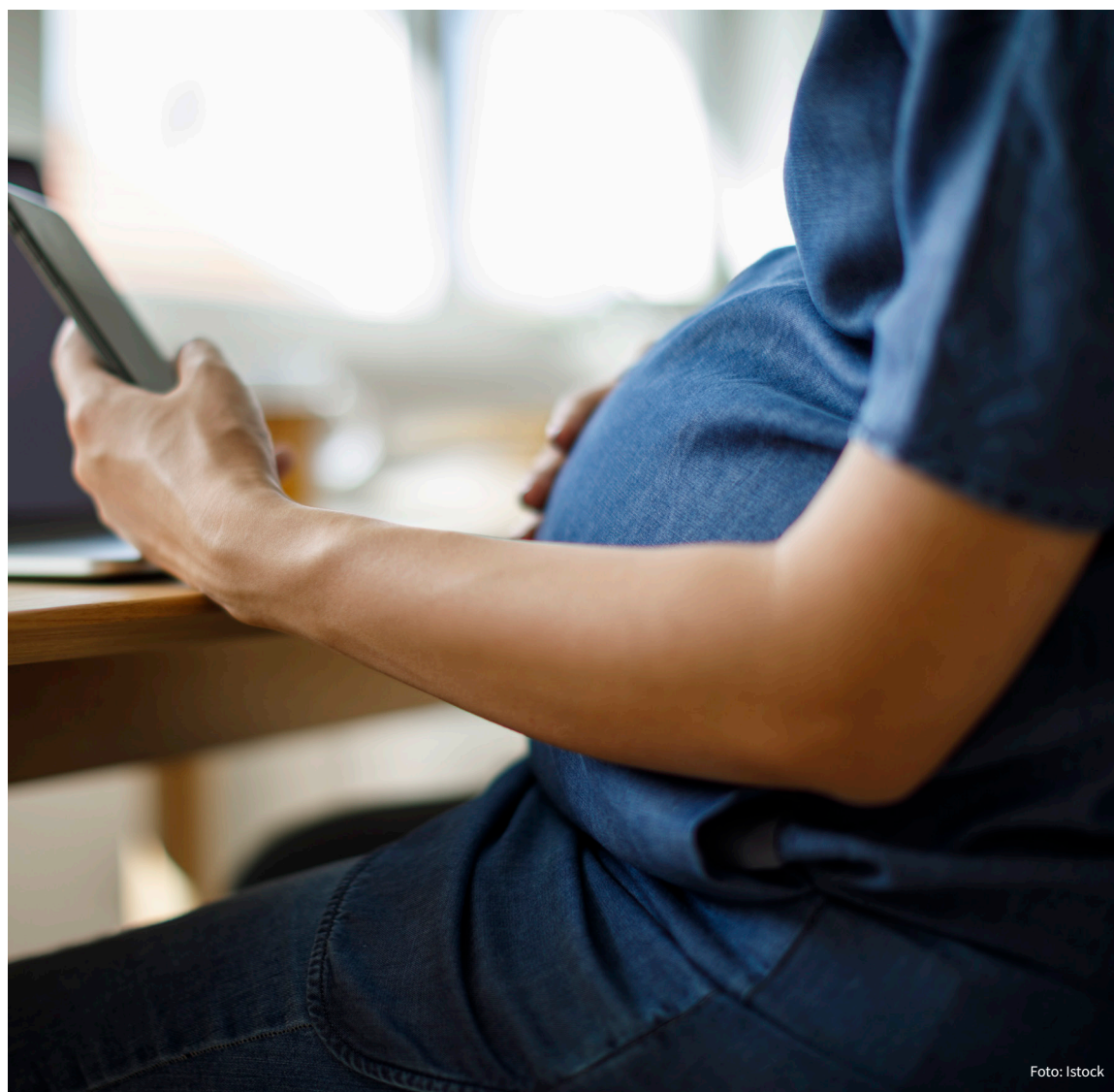

Foto: Istock

